

Notitie

Aan Deelnemers bestuurlijk overleg aanmelden en inschrijven: Ben Geerdink, Gerard Oud, Hans Jansen, René van Gils, Peter Vrancken, Jan Bartling, (Wim van de Pol afwezig)

Van Bas Kruiswijk en Marc van Leeuwen

Datum 30 maart 2016

Onderwerp Verslag tweede bijeenkomst

Op 24 maart heeft de tweede bijeenkomst plaatsgevonden, waarin met een aantal bestuurders de problematiek van aanmelden en inschrijven in het mbo is besproken.

In de eerste bijeenkomst op 11 januari is de problematiek in kaart gebracht. Vervolgens is met een aantal deskundigen van de betrokken instellingen gesproken om inzicht te krijgen in de gegevens die in het proces van aanmelden en inschrijven nodig zijn, en de mogelijke oplossingen die daarin kunnen voorzien. Dit is de input geweest voor de tweede bijeenkomst, waarin de verschillende oplossingsrichting zijn besproken, en uiteindelijk zijn vertaald naar een advies.

Deze notitie is het verslag van deze tweede bijeenkomst. We vatten eerst de problematiek rondom aanmelden en inschrijven kort samen, vervolgens worden de belangrijkste mijlpalen en bijbehorende gegevenssets benoemd. Tenslotte worden de mogelijke oplossingsrichtingen weergegeven, gevolgd door een advies.

1. Samenvatting problematiek aanmelden en inschrijven in het mbo

De directe aanleiding om het proces van aanmelden en inschrijven in het mbo nu in de breedte te bekijken, is de voorgenomen regelgeving rond de 1 april aanmelding voor overstappers van vo naar mbo. Blijkbaar is deze overstap nu een formeel moment in het proces geworden, waaraan een student ook een toelatingsrecht kan ontleen.

Deze 1 april aanmelding, en het risico op uitval in de overstap van vo naar mbo blijkt niet de enige, en ook niet de grootste uitdaging in dit proces. We willen daarom het vraagstuk een stuk breder zien dan dat. Het gaat om een aantal samenhangende vraagstukken van efficiëntie, effectiviteit en het voorkomen van uitval. Daarbij is het belangrijk om rekening te houden met de diversiteit in het onderwijs, en niet te zeer te redeneren vanuit een administratieve werkelijkheid. Tussen opleidingen en de verschillende niveaus kunnen grote verschillen zijn in het aanmeldgedrag en risico's op uitval. Instellingen moeten de mogelijkheid houden om op de verschillen in te spelen, bijvoorbeeld door een laagdrempelige aanmeldprocedure of een centrale toelatingscommissie voor studenten die zich voor meer opleidingen aanmelden.

Het komt erop neer dat we vooral een gezamenlijke informatievraag hebben. De potentiële studenten zijn immers de prospects van de instelling. Wat vooral belangrijk is, is om te weten wat de herkomst en feitelijke historie van een student is (studiesucces-verleden). Het zou daarbij helpen om bepaalde informatie centraal beschikbaar te maken. De gegevensuitwisseling in de hele keten is een gezamenlijke verantwoordelijkheid, terwijl de toelating een verantwoordelijkheid is van elke individuele instelling.

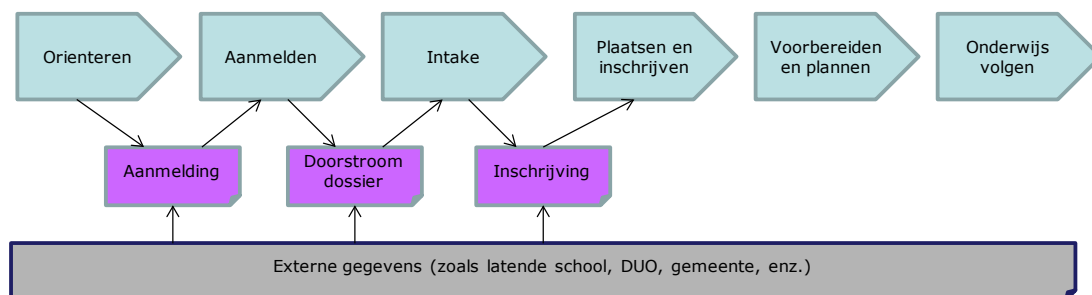
Deze informatievraag komt er in het kort op neer, dat er behoefte is aan het definiëren van een aantal duidelijke mijlpalen in het proces van aanmelden en inschrijven. Dit vraagt om standaardisatie van de stappen in het proces: oriëntatie, aanmelden, plaatsen, inschrijven, deelname. Vervolgens kan bij elke status worden gedefinieerd welke gegevensset op dat moment voor de betrokken instellingen beschikbaar moet zijn.

Het uiteindelijke doel dat we hiermee willen bereiken is:

- Efficiencywinst in het proces
- Optimale begeleiding van de student en uiteindelijk maximaal studiesucces
- Optimale kansen op de arbeidsmarkt of vervolgonderwijs

2. Mijlpalen en gegevenssets

We hebben de conclusie getrokken dat er in het proces van aanmelden en inschrijven een aantal belangrijke processtappen zijn te onderscheiden. De start van elk van deze processtappen is een mijlpaal in het proces. Bij elke mijlpaal hoort een set gegevens die noodzakelijk is voor dat proces.

We beperken ons tot de volgende drie gegevenssets die het meest relevant zijn in de fase van aanmelden en inschrijven.

- Aanmelding

De aanmelding wordt gedaan door de student, bij de instelling. Er is vrij veel diversiteit in de inrichting van dit proces, en welke informatie wordt gevraagd in de aanmelding. Bij de lagere niveaus wordt de drempel om aan te melden bewust laag gehouden, door weinig gegevens te vragen. Over het algemeen wordt de volgende informatie gevraagd bij de aanmelding.

- . Persoonlijke informatie
- . Informatie van de ouder / verzorger / voogd
- . Opleidingskeuze
- . Vooropleiding

In aanvulling daarop kan een school gebruik maken van de voorziening van digitaal aanmelden van DUO. De student die zich wil aanmelden kan dan zijn gegevens die bekend zijn bij DUO meeleveren

met de aanmelding. De student moet dan inloggen met zijn DigID. De school krijgt dan de volgende gegevens aangeleverd.

- . Persoonsgegevens
- . Nationaliteit
- . Verblijfsstatus
- . Gevolgde opleidingen
- . Behaalde resultaten
- . Nalevering van mutaties op gevolgde opleidingen en resultaten

- Intake

In veel gevallen wordt direct na de aanmelding de intake voorbereid. Om een goede intake te kunnen doen, is een zodanige set informatie nodig zodat de school kan bepalen op welke opleiding de student de beste kans op studiesucces heeft, en om te bepalen of een student mogelijk extra begeleiding nodig heeft. Het is vooral ook belangrijk om de 80% studenten die zonder veel problemen kunnen worden ingeschreven te scheiden van de 15% met een ondersteuningsvraag, en de 5% waarvoor echt iets extra's geregeld moet worden om tot een goede plaatsing te komen. Het blijkt dat een beperkt aantal gegevens al een hoge voorspellende waarde geeft voor studiesucces en het identificeren van mogelijke probleemgevallen.

Ten behoeve van de intake worden er twee sets gegevens onderscheiden: het leerlingdeel, dat door de leerling zelf wordt aangeleverd, en het mentordeel dat door de mentor van de latende school wordt aangeleverd. Het mentordeel wordt wel via de student, en met toestemming van de student aangeleverd. Die informatie samen vormt de basisset aan gegevens, noodzakelijk in de intake. Het gaat dan om de volgende gegevens.

Leerlingdeel

- . Persoonlijke gegevens, familie, wonen, vrije tijd
- . School van herkomst, eventueel een ander ROC
 - * Diploma / overgangsbewijs
 - * Begeleiding gehad, blijven zitten, hulpverlening, gezondheid etc.
- . Keuze voor de vervolgopleiding, inclusief motivatie
 - * Waarom deze keuze, en hoe informatie gevonden
 - * Aangemeld bij andere opleidingen
- . Competenties
 - * Waardering van de eigen competenties en kwaliteiten
 - * Stage / werk / trainingen

Mentordeel

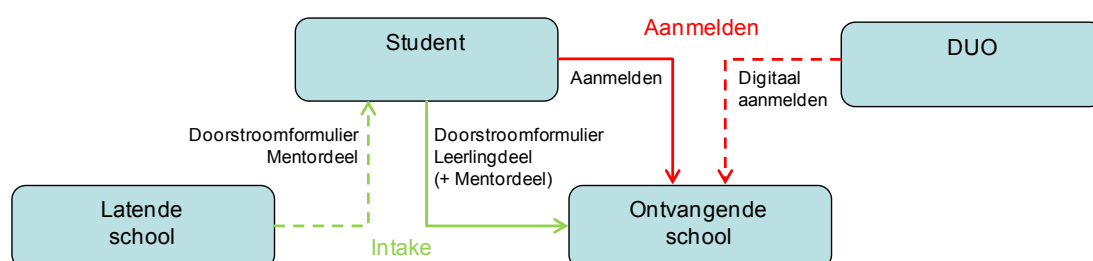
- . Inschatting en advies
 - * Typering van de leerling
 - * Inschatting van de geschiktheid voor de gekozen opleiding
- . Begeleiding
 - * Kenmerken, zoals Dyslexie/Dyscalculie, ZAT/PCL, Schoolmaatschappelijk werk, LWOO etc.
 - * Ziekteverzuim, absentie
 - * Speciale zorg
- . Reden om contact op te nemen met de latende school?

Deze informatie kan grofweg op twee manieren worden uitgevraagd. Door middel van een papieren of digitaal formulier van de school zelf, of via een regionale voorziening waar zowel de latende als

de ontvangende school op zijn aangesloten (zoals Intergrid, Voroc of Digidoor). De gegevenslevering van de latende school vindt altijd via (toestemming van) de student plaats.

In beide gevallen kunnen de gegevenssets per instelling wat verschillen, maar komt het op hoofdlijnen wel op hetzelfde neer. Instellingen geven ook aan, dat ze in deze gegevensset geen belangrijke gegevens missen. In de afgelopen jaren is deze gegevensset uitgekristalliseerd tot een werkbaar set op basis waarvan de intake goed kan worden voorbereid, en probleemgevallen tijdig kunnen worden gesignaleerd.

Schematisch kan de gegevensuitwisseling rondom aanmelden en intake als volgt worden weergegeven. De pijlen geven de gegevenslevering weer, waarbij de gestippelde pijlen een optionele gegevenslevering betreft die niet altijd plaatsvindt.

- Inschrijving

Voor de intake gebruiken de meeste scholen een intakeformulier of intakeverslag, dat tijdens de intake wordt ingevuld of opgesteld. Wat er precies wordt geregistreerd is sterk afhankelijk van de situatie. In aanvulling daarop kan besloten worden tot aanvullend overleg, een verdiepte intake of het afnemen van een toets (zoals de AMN intaketest).

Al deze informatie bij elkaar vormt de input voor het plaatsingsbesluit. Het kan zijn dat een student, als gevolg van verschillende aanmeldingen, bij meerdere opleidingen wordt geplaatst. Uiteindelijk zal de student zich maar op één opleiding inschrijven.

3. Mogelijke oplossingsrichtingen

3.1 Aanleiding, ambitie en probleemstelling

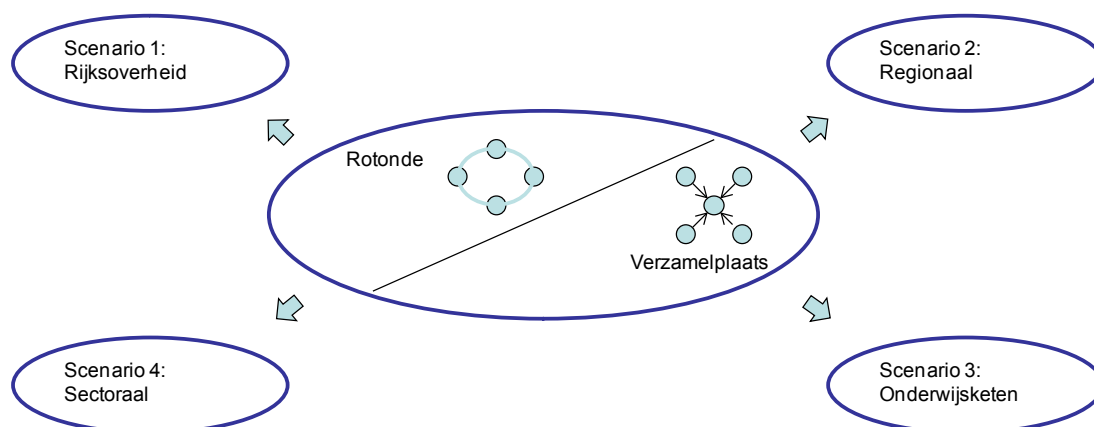
De aanleiding om te kijken naar mogelijke oplossingsrichting is de voorgenomen regelgeving, dat overstappers van vo naar mbo zich voor 1 april moeten aanmelden. Daartoe moet een landelijke voorziening worden ingericht, zodat deze aanmeldingen gevolgd kunnen worden en er geen studenten buiten beeld raken. De noodzaak om deze landelijke voorziening in te richten is daarmee min of meer een gegeven.

We hebben de ambitie wat breder geformuleerd. Een landelijke voorziening kan veel meer toegevoegde waarde leveren, als daarmee een zo goed mogelijke intake kan worden gerealiseerd voor alle potentiële studenten. De ambitie is dan, om zo vroeg mogelijk inzicht te krijgen in de optimale plek en gewenste begeleiding voor elke potentiële student. Dit kan door ervoor te zorgen dat alle potentiële studenten in beeld zijn, en dat bij de intake alle benodigde gegevens (zoals beschreven in de vorige paragraaf) beschikbaar zijn. Idealiter is per 1 april ongeveer 80% van de nieuwe studenten geplaatst.

Deze ambitie is met de huidige voorzieningen maar gedeeltelijk te realiseren. De huidige regionale voorzieningen zijn niet landelijk dekkend, waardoor overstappers buiten de regio buiten beeld blijven. Daarnaast worden de kosten als hoog ervaren, en zijn er verbeteringen in de efficiency mogelijk.

3.2 Mogelijke scenario's

We onderscheiden vier mogelijke scenario's, hieronder schematisch weergegeven.

Elk van de vier scenario's is denkbaar in twee varianten.

- Een rotonde, waarin partijen met elkaar informatie uitwisselen zonder centrale opslag
- Een verzamelplaats, waarin informatie wordt verzameld in een centrale opslag, van waaruit de informatie vervolgens beschikbaar wordt gesteld aan aangesloten partijen.

Hieronder lichten we de vier scenario's kort toe.

Scenario 1: Rijksoverheid

In dit scenario wordt er vanuit de rijksoverheid een landelijk voorziening ingericht, vanuit de basis die DUO daar al voor heeft ingericht. Hier zal dan wel een gescheiden verzamelplaats voor overheid en sector moeten worden ingericht, conform het voorstel van DUO (Verkenning mogelijke ICT-voorzieningen ten behoeve van de 1 april aanmelding in het mbo, juni 2015).

Voordelen	Nadelen
Praktisch voortbouwen op bron	Vermenging rijks-, sectoraal en instellingsbelang
Rijksbijdrage mogelijk	Desinvestering huidige regionale voorziening
Landelijke sturing en regie	Risico's nieuwe voorziening
Transparantie en sturingsinformatie	

Scenario 2: Regionaal

In dit scenario zijn de huidige regionale voorzieningen (Integrip, Voroc en Digidoor) de basis. Integrip heeft op dit moment ongeveer een dekking van 80%, met regionale verschillen. Dit zal dan moeten worden gestandaardiseerd en uitgebreid naar een 100% dekking.

Voordelen	Nadelen
Dicht tegen lokale problematiek	Landelijke regie op regionale samenwerking
Bewezen voorziening	Afhankelijkheid van commerciële partij (monopo-

	list)
Voortbouwen op investeringen (80% dekking)	Pettenprobleem instelling: landelijk en regionaal
Rapporteren en overzichten	Wbp grenzen

Scenario 3: Onderwijsketen

In dit scenario wordt gestreefd naar een publieke voorziening in de onderwijsketen. Het OSO (Overstapservice Onderwijs) is nu een rotonde voor de gegevensuitwisseling tussen po en vo. Dit zou kunnen worden doorgetrokken naar het mbo, waardoor een ketenvoorziening ontstaat voor po, vo en mbo.

Voordelen	Nadelen
Publieke voorziening (kennisnet)	Niet in belang samenwerkingsverbanden
Integratie bestaande OSO po-vo	Nieuwe voorziening en standaarden in mbo deel
Voortbouwen op bestaande voorziening	Heeft een historie met gevoeligheden
Wbp proof	Desinvestering scenario 2

Scenario 4: Sectoraal

In dit scenario wordt een nieuwe voorziening gerealiseerd voor het mbo, los van bestaande voorzieningen en initiatieven. Dit zou een rotonde-variant kunnen zijn, waardoor het een OSO voor het mbo wordt of een verzamelplaats-variant, waardoor het een sectorale versie van de regionale voorzieningen wordt.

Voordelen	Nadelen
Volledige regie vanuit de MBO sector	Nieuwe voorziening opbouwen (in geval OSO MBO)
Voortbouwen op concepten scenario 2 en 3 (ervaring gebruiken)	Risico's liggen ook bij de sector
Een landelijke standaard	Spanning in de regionale samenwerking (toewerken naar landelijke standaard)

3.3 Afweging scenario's en advies

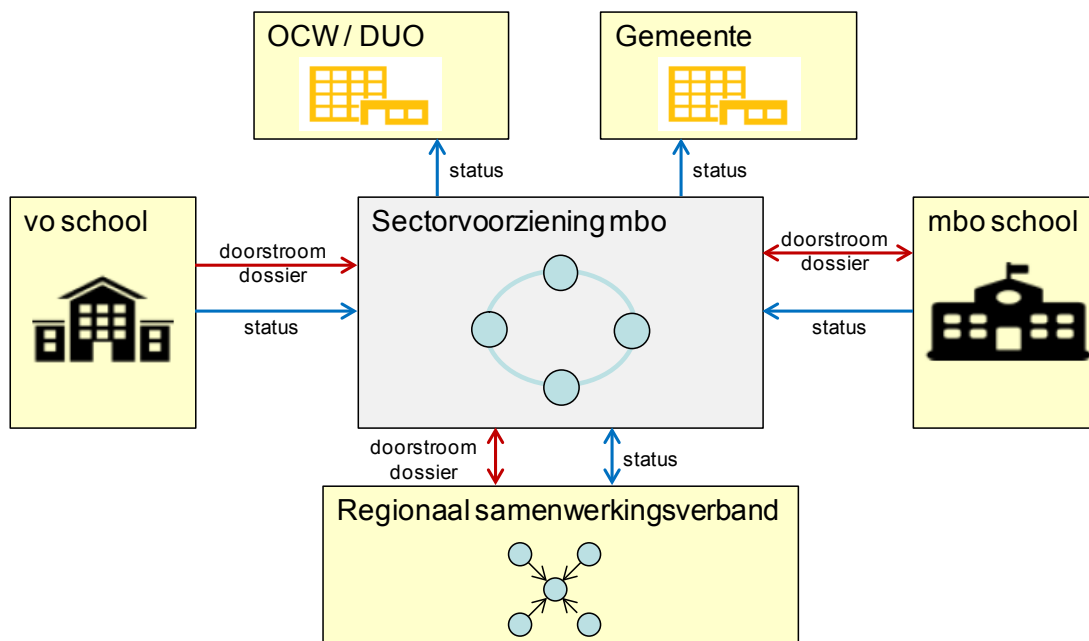
In de afweging van de scenario's is naar een aantal belangrijke criteria en argumenten gekeken.

- Er is veel geïnvesteerd in de huidige regionale voorzieningen. Dit functioneert in veel regio's goed, en is belangrijk in de regionale samenwerking. Er is veel kennis opgebouwd, die behouden moet blijven.
- De regionale voorzieningen zijn commerciële producten, waardoor het afdwingen van een landelijke standaard moeilijk haalbaar zal zijn.
- Een publieke voorziening heeft de voorkeur boven een commerciële voorziening. Niet alleen vanwege de kosten, maar vooral vanwege de regie die de sector moeten kunnen voeren op de uitwisseling van gegevens in de keten, en de bescherming van de privacy
- De standaard voor het overdrachtdossier en de te gebruiken statussen worden bij voorkeur als sectorale standaard door EduStandaard beheerd. Er is al een standaard beschikbaar voor het overdrachtdossier vo – mbo.
- Alle instellingen moeten kunnen aansluiten, ongeacht welke (regionale) voorziening ze nu gebruiken.

Op basis van deze overwegingen wordt een oplossingsscenario voorgesteld, waarin er een sectorvoorziening voor het mbo wordt ingericht, waarop zowel de regionale voorzieningen, als individuele

mbo- en vo-instellingen kunnen aansluiten. Deze voorziening is een rotonde, en heeft dus veel weg van OSO voor po-vo. Over de rotonde kunnen doorstroomdossiers en statussen van (potentiële) studenten worden uitgewisseld. Naast de regionale samenwerkingsverbanden en de instellingen, kunnen ook gemeenten en OCW/DUO van deze voorziening gebruik maken ten behoeve van de monitoring van doorstroom en uitval. Zij kunnen alleen statusinformatie ontvangen, en geen doorstroomdossiers.

Het voorgestelde scenario ziet er als volgt uit.

De belangrijkste kenmerken en uitgangspunten van dit voorgesteld scenario zijn de volgende.

- De sectorvoorziening voor het mbo is een rotonde voor de uitwisseling van het doorstroomdossier en statusinformatie m.b.t. de aanmelding en inschrijving van studenten. Het is geen centrale verzamelplaats van informatie.
- Er wordt een scheiding aangebracht tussen de uitwisseling van doorstroomdossiers ten behoeve van de aangesloten onderwijsinstellingen, en de uitwisseling van statusinformatie ten behoeve van andere aangesloten partijen, zoals gemeenten, OCW en DUO.
- Op de sectorvoorziening mbo kunnen zowel de huidige regionale voorzieningen (Integrip, Voroc, Digidoor), als individuele instellingen worden aangesloten.
- De sectorvoorziening vervangt de regionale voorzieningen niet, maar zorgt er wel voor dat instellingen minder afhankelijk zijn van een regionale voorziening.
- De gegevensuitwisseling in de sectorvoorziening beperkt tot een gestandaardiseerde set basisgegevens in het doorstroomdossier, en een basisset aan statussen.
- De sectorvoorziening mbo wordt in eerste instantie door het mbo opgezet, en kan eventueel later worden gecombineerd met het OSO po-vo.